

Święto muzyki religijnej w Rumi

(Rumia, 21–23 października 2004 r.)

W dniach 21–23 października 2004 r. w Rumi odbywał się XVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego. Od szesnastu już lat pod koniec października niewielkie miasto na Wybrzeżu, będące „dopełnieniem” Trójmiasta, staje się stolicą muzyki religijnej w Polsce. Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych wypełniony publicznością staje się świadkiem wspaniałych wykonań dzieł wielkich mistrzów, którzy poprzez swoją twórczość chwalą imię Stwórcę wszelkiego piękna.

To wielkie wydarzenie muzyczne jest przedsięwzięciem grupy entuzjastów, wychowanków patrona festiwalu, ks. Stanisława Ormińskiego (1911–1987), salezjanina, muzyka, który ostatnie lata swego życia spędził w Rumi. Ks. Ormiński, pełniąc różne funkcje duszpasterskie, szczególną uwagę poświęcał pracy z miejscowym chórem parafialnym. Znany jest w Polsce przede wszystkim jako autor *Apelu Jasno-górskiego*, rozpowszechnionego od obchodów na Jasnej Górze 1000-lecia państwa polskiego oraz wielu opracowań utworów chóralnych i instrumentalnych. To właśnie chórzyci ks. Ormińskiego, zafascynowani postacią swego mistrza, podjęli przed laty inicjatywę zorganizowania festiwalu, który z roku na rok urasta do rangi coraz bardziej znaczącej imprezy artystycznej. Dziś festiwal w Rumi jest niewątpliwie jednym z najpoważniejszych wydarzeń muzycznych tego typu w Polsce, który zatacza coraz szersze kręgi zainteresowania. Specyfiką Festiwalu są dwa konkursy: organowy oraz zespołów chóralnych, i jako taki wydaje się być jedynym w Polsce.

Imprezie muzycznej patronuje Zgromadzenie Salezjanów św. Jana Bosko (Provincia św. Wojciecha z siedzibą w Pile), w którego systemie wychowawczym, zgodnie z duchem założyciela, muzyka odgrywa zawsze bardzo znaczącą rolę. Obok księży salezjanów istnieje szereg instytucji, które wspomagają i finansują to wspaniałe przedsięwzięcie. Są to m.in.: Ministerstwo Kultury (patronat honorowy), Polska Filharmonia Bałtycka w Gdańsku, Kuria Metropolitarna w Gdańsku, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Urząd Miasta Rumi, Bank Spółdzielczy oraz szereg osób, którzy rozumieją znaczenie tego rodzaju wydarzeń. Komitet organizacyjny tworzą przede wszystkim wychowankowie ks. Ormińskiego: Daniel Ptach — dyrektor Festiwalu, Elżbieta Waśkowska — przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego, Dariusz Głodowski, Klaudia Głodowska, Artur Ignacionek, Mariusz Lange, Gabriela Ptach, Alicja Sowirko, Jerzy Sugajski, Andrzej Waśkowski oraz prof. Grzegorz Rubin (Akademia Muzyczna w Bydgoszczy) — dyrektor artystyczny Festiwalu, a także salezjanie: ks. Jan Oleksiuk, ks. Janusz Zdolski i ks. Jacek Grochowski. Patronat medialny sprawuje Radio Gdańsk.

W regulaminie czytamy, że celem Festiwalu jest: upamiętnienie postaci salezjanina, ks. Stanisława Ormińskiego, kompozytora, autora licznych opracowań utworów chóralnych i instrumentalnych, organisty, chórmistrza i kapelmistrza, wybitnego działacza, popularyzatora i wydawcy pieśni chóralnych, wychowawcy młodzieży; podnoszenie religijnej kultury muzycznej; wzrost poziomu wykonawczego zespołów chóralnych, instrumentalnych i indywidualnych wykonawców; rozpowszechnianie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych; propagowanie muzyki polskiej.

Otwarcia tegorocznej edycji Festiwalu dokonał ks. Jan Oleksiuk, proboszcz salezjańskiej parafii pw. NMP Wspomożycielki Wiernych, która jest gospodarzem imprezy. Dzień pierwszy wypełniły przesłuchania konkursowe muzyki organowej. Był to I etap zmagania młodych artystów, którzy przybyli do Rumi z różnych części Polski. Na trzynastu zakwalifikowanych do konkursu zgłosiło się dziewięciu uczestników. W ramach I etapu organiści zobowiązani byli do wykonania dość obfitego i trudnego programu, na który składał się następujący repertuar:

- 1) Dietrich Buxtehude — do wyboru: *Ciacona c-moll* Bux WV 159 lub *Ciacona e-moll* Bux WV 160;
- 2) Jan Sebastian Bach: *Wenn wir in höchsten Noten sein* BWV 641 ze zbioru *Orgelbüchlein* oraz *Preludium i fuga G-dur* BWV 541;
- 3) Cesar Franck — *Pièce héroïque*.

Po pierwszym dniu występów, na mocy protokołu jury, do II etapu konkursu zakwalifikowało się czterech wykonawców. Następnego dnia, w piątek w godzinach popołudniowych, grupa wyłonionych finalistów przystąpiła do II części swego programu. Na ten etap zmagania organiści przygotowali następujące utwory:

- 1) Jan Sebastian Bach — *Koncert wg Antoniego Vivaldiego*, do wyboru: *a-moll* BWV 593, bądź *d-moll* BWV 596;

- 2) Jedno z następujących dzieł:
- August Freyer — *Fantazja koncertowa f-moll*, op. 1;
 - Konstanty Gorski — *Fantazja f-moll*;
 - Teofil Gutowski — *Preludium i fuga g-moll*, op. 18;
 - Mieczysław Surzyński — *Capriccio fis-moll*, op. 36;
 - Feliks Nowowiejski — *Mater Dolorosa*, op. 45, nr 6;
- 3) Louis Vierne — jeden z utworów z cyklu *24 Pièces en style libre*:
- Nr 2 — *Cortege*
 - Nr 11 — *Divertissement*
 - Nr 14 — *Scherzetto*
 - Nr 20 — *Pastorale*
 - Nr 21 — *Carillon*
 - Nr 24 — *Postlude*

Po zakończeniu przesłuchań konkursowych publiczność i wykonawcy oczekiwali na wyniki obrad jury. Skład tegorocznego zespołu oceniających przedstawiał się następująco: prof. Mirosław Pietkiewicz (Akademia Muzyczna w Łodzi) — przewodniczący, prof. Józef Serafin (Akademia Muzyczna w Warszawie i Krakowie), dyrektor Filharmonii Bałtyckiej — prof. Roman Perucki (Akademia Muzyczna w Gdańsku), prof. Sławomir Kamiński (Akademia Muzyczna w Poznaniu), ks. dr Maciej Szczepankiewicz (przedstawiciel salezjanów ze Szczecina) oraz ks. mgr Mariusz Kowalski SDB (Zgromadzenie Salezjańskie, WSD TS w Łądzie n. Wartą) jako sekretarz.

Pierwsze miejsce i nagrodę pieniężną ufundowaną przez Metropolitę Gdańskie-go, ks. abpa Tadeusza Gocłowskiego, przyznano Agacie Augustyn z Akademii Muzycznej w Krakowie z klasy organów prof. Józefa Serafina. Miejsce drugie i nagrodę pieniężną ufundowaną przez PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście odebrał Jakub Pankowiak z Akademii Muzycznej w Poznaniu z klasy organów prof. Sławomira Kamińskiego. Wreszcie trzecie miejsce i związaną z nim nagrodę pieniężną otrzymał Jacek Kotyński z Akademii Muzycznej w Gdańsku z klasy organów prof. Romana Peruckiego. Czwartemu finaliście, Maciejowi Batorowi z Akademii Muzycznej w Warszawie z klasy organów prof. Andrzeja Chorościńskiego, jury przyznało wyróżnienie oraz połączoną z nim nagrodę pieniężną.

Dwudniowy konkurs organowy zakończył o godz. 18.45 koncert gościnny w wykonaniu prof. Sławomira Kamińskiego z Poznania, który spotkał się z wielkim zainteresowaniem publiczności. Po koncercie miało miejsce ogłoszenie wyników konkursu. Wykonawcy muzyki organowej prezentowali swoje interpretacje dzieł wielkich mistrzów na wspinałym, 52-głosowym instrumencie, który na co dzień wypełnia swymi dźwiękami nową, zbudowaną w latach 80-tych XX w. świątynię.

Trzeci dzień Festiwalu tradycyjnie wypełniają przesłuchania zespołów wokalnych. Konkurs odbywa się zawsze w dwóch kategoriach: A — chóry o wyższym poziomie artystycznym, oraz B — chóry o średnim poziomie artystycznym. Sobotni

dzień Festiwalu rozpoczął się o godz. 9.00 wspólnym wykonaniem przez wszystkich uczestników pieśni *Gaude Mater Polonia* pod dyрекcją prof. Grzegorza Rubina. Konkurs zespołów chóralnych otworzyły występy chórów w kategorii B. W tej grupie wystąpiło 14 zespołów wokalnych, reprezentujących różne środowiska z całej Polski, w tym jeden chór z Wilna na Litwie. Według założeń regulaminowych każdy zespół miał 15 minut na prezentację swego repertuaru, na który składały się pieśni o treściach religijnych, w tym przynajmniej dwa utwory kompozytorów polskich, z dowolnie wybranych epok.

Jury obradowało w składzie: prof. Grzegorz Rubin (Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), prof. Sylwester Matczak (Akademia Bydgoska), prof. Jerzy Kurcz (Akademia Muzyczna w Krakowie), ks. dr Krzysztof Niegowski (Zgromadzenie Salezjanów św. Jana Bosko, UKSW w Warszawie), ks. dr Stanisław Zięba (Kuria Metropolitarna w Gdańsku) oraz ks. mgr Mariusz Kowalski (Zgromadzenie Salezjańskie, WSD TS w Łądzie n. Wartą) — sekretarz. Warto zauważyć, że członkowie jury podkreślali wysoki poziom wielu zespołów, na który składały się przede wszystkim: kultura brzmienia, wrażenie estetyczne, sposób interpretacji utworu, intonacja, dobór repertuaru, itp.

Pierwsze miejsce i nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Burmistrza Miasta Rumi, przyznano *Scholi Cantorum Misericordis Christi* z Białej Podlaskiej pod dyрекcją Piotra Karwowskiego. Drugie miejsce i nagroda pieniężna, której fundatorem był Inspektor Salezjańskiej Inspektorii św. Wojciecha z siedzibą w Pile — ks. prof. dr hab. Zbigniew Łepko, przypadła w udziale Chórowi Kameralnemu im. Zofii Kurrowskiej ze Słupska pod dyрекcją Romana I. Drozda. Miejsce trzecie oraz kolejną nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Prezydenta Miasta Wejherowa, jury przyznało chórowi *Appassionata* z Lubawy pod dyрекcją Marka Józefowicza. Ponadto w tej kategorii rozdano również następujące wyróżnienia: I wyróżnienie i nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego, Chórowi Kameralnemu *Akolada* z Bydgoszczy pod dyрекcją Renaty Szaferafin-Wójtowicz; III wyróżnienie i Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr Chórowi *Wileńszczyzna* z Wilna pod dyрекcją Jana Mincewicza; IV wyróżnienie Gdańskiem Chórowi Nauczycielskiemu z Gdańska pod dyрекcją Teresy Pabjańczyk.

Kultywując wspaniałą tradycję Festiwalu, w przerwie między występami chórów z poszczególnych kategorii, ok. godz. 12.00, uczestnicy i organizatorzy udali się na miejscowy cmentarz, by złożyć wiązanek kwiatów na grobie patrona Festiwalu, ks. prof. Stanisława Ormińskiego. Następnie ok. godz. 12.30 do prezentacji swoich utworów przystąpiły chóry z kategorii A, do której zakwalifikowano 7 zespołów. Podobnie jak w kategorii B, śpiewacy na swój recital mieli 15 minut, a przesłuchania odbywały się wg kolejności ustalonej drogą losowania, jak to przewiduje regulamin konkursu.

W protokole jury czytamy, że pierwsze miejsce i nagrodę pieniężną ufundowaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego przyznano Chórowi Kameralnemu Aka-

demii Medycznej z Wrocławia pod dyrekcją Agnieszki Franków-Żelazny. Drugie miejsce i nagrodę pieniężną Metropolity Gdańskiego, ks. abpa Tadeusza Gocłowskiego otrzymał Chór Akademii Medycznej z Białegostoku pod dyrekcją Bożeny Sawickiej. Tak więc — co należy zauważyć — główne nagrody przypadły środowiskom przyszłych lekarzy! Wreszcie miejsce trzecie wraz z nagrodą pieniężną, którą ufundowała PKP Szybka Kolej Miejska, przyznano Bydgoskiemu Chórowi Katedralnemu z Bydgoszczy pod dyrekcją Mariusza Kończala. Jury postanowiło wyróżnić w tej kategorii Chór Dziecięcy OSM I i II stopnia im. H. Wieniawskiego z Łodzi pod dyrekcją Anny Kamerys i przyznało zespołowi Puchar Prezesa Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Każdej edycji Festiwalu towarzyszy tzw. koncert finałowy. W tym roku organizatorzy zaprosili do Rumi Chór Chłopięcy i Męski Filharmonii Poznańskiej *Poznańskie Słowiki*. Wypełniona publicznością świątynia długo oklaskiwała założyciela znakomitego zespołu, prof. Stefana Stuligrosza, który osobiście poprowadził ten nadzwyczajny koncert. Program występu *Poznańskich Słowików* składał się z dwóch części. Pierwszą z nich stanowił następujący program:

- Wacław z Szamotuł — *Ego sum pastor bonus*;
- Giovanni Pierluigi da Palestrina — *Sicut cervus Sanctus – Missa Papae Marcelli*;
- Lodovico Grossi da Viadana — *Exsultate justii*;
- Alessandro Scarlatti — *Exsultate Deo*;
- Anton Bruckner — *Ave Regina caelorum*;
- Feliks Nowowiejski — *Parce Domine*.

Przed drugą częścią występu publiczność miała okazję wysłuchać krótkiego koncertu organowego w wykonaniu Dyrektora Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, prof. Romana Peruckiego. Zaproszony gość, również długo oklaskiwany przez wspanią publiczność, wykonał *Preludium Es-dur* Jana Sebastiana Bacha.

Chór prof. Stuligrosza w drugiej odsłonie, tym razem z chóru (przy akompaniamencie organów — Mirosław Gałęski), wykonał takie utwory:

- Antoni Chłondowski — *Sanctus i Benedictus z Missa dominicalis*;
- Jan Maklakiewicz — *Adoramus Te, Christe*;
- Stefan Stuligrosz — *O Matko miłościwa*;
- Aleksander Grieczaninow — *Sanctus z Missa Festiva*;
- Cesar Franck — *Domine, non saecundum peccata nostra*;
- Jacek Różycki — *Magnificemus in cantico*;
- Georg Friedrich Haendel — *Alleluja z oratorium Mesjasz*.

Nietrudno się domyśleć, że oklaskom nie było końca. Ostatni utwór, wysłuchany tradycyjnie w postawie stojącej, „rozgrzał” serca i oczekiwania słuchających. Chór dał się jednak namówić tylko na jeden utwór w ramach bisu (*Laudate Dominum* Charlesa Gounoda).

Msza św. wieńcząca XVI edycję Festiwalu, zaplanowana na godz. 18.00, opóźniła się o kilkanaście minut, ale nikt z tego powodu nie narzekał. Po prostu chór

z Poznania ze swoim charyzmatycznym Mistrzem „zahipnotyzowali” publiczność. Mszy św. przewodniczył Metropolita Gdański, ks. abp Tadeusz Gocłowski, który wygłosił okolicznościową homilię. Ksiądz arcybiskup podkreślił znaczenie muzyki jako nośnika wartości w kulturze każdego społeczeństwa. Wyraził uznanie organizatorom i uczestnikom Festiwalu, dzięki którym w tym czasie na Wybrzeżu przeżywać można tak wspaniałe święto muzyki religijnej. Celebrans modlił się w intencji wszystkich biorących udział w Festiwalu oraz w intencji prof. Stuligrosza, który w tym roku obchodzi 65-lecie swojej pracy artystycznej. W Eucharystii uczestniczył także Prowincjał Salezjanów Inspektorii św. Wojciecha, ks. prof. dr hab. Zbigniew Łepko. W czasie Mszy św. można było jeszcze wsłuchiwać się w śpiewy *Poznańskich Słowików* oraz połączonych chórów — uczestników obu konkursów — pod dyktando prof. Grzegorza Rubina, dyrektora artystycznego Festiwalu.

Ostatnim akcentem wielkiego święta muzyki było oczywiście ogłoszenie wyników konkursu zespołów chóralnych oraz wręczenie nagród i wyróżnień. Momentowi temu towarzyszyła atmosfera wyjątkowego napięcia, którą umiejętnie kierował prowadzący konkurs, jeden z redaktorów Radia Gdańsk, Konrad Mielnik. Po kończącym i podsumowującym trzydniowe konkursy słowie dyrektora Festiwalu, Daniela Ptacha, odbył się tradycyjnie koncert laureatów, w którym wzięli udział zwycięzcy obu konkursów zespołów chóralnych oraz laureatka konkursu organowego.

Należy wyrazić uznanie, że Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi nieprzerwanie od kilkunastu lat wpisany jest w harmonogram imprez artystycznych w Polsce. Zarówno uczestnicy Festiwalu, członkowie jury, zaproszeni goście, jak i publiczność podkreślali wyjątkową atmosferę, która towarzyszyła wszystkim konkursom. Łatwo można było zauważyć rodzinny ducha, ogólną życzliwość i radość, mimo przecież rywalizacji uczestników. W tym Festiwalu nie ma przegranych — jak podkreślał Daniel Ptach — choć tylko niektórzy otrzymali nagrody i wyróżnienia. Wszyscy odnieśli sukces, oddając się służbie najpiękniejszej ze sztuk, jaką jest muzyka. Należy pogratulować wychowankom ks. Ormińskiego wspaniałej organizacji imprezy, którą z powodzeniem można zaliczyć do bardzo udanych, zważywszy na fakt, że w tych dniach przybyło na Wybrzeże ok. 800 samych tylko uczestników. Praca, trud organizacji i pasja, z jaką przygotowuje się każdą edycję Festiwalu w Rumi, budzi podziw i szacunek. Życzyć by można sobie, by tego rodzaju wydarzeń muzycznych było jak najwięcej.

Ks. Krzysztof Niegowski SDB